Прысвячаецца 500-годдзю
беларускага кнігадрукавання

Выданне здзейснена пры падтрымцы
Заслаўскага гарвыканкама

НАШЧАДКІ РАГНЕДЫ

Творы вучняў навучальных устаноў горада Заслаўя
і ўдзельнікаў дзіцячага літаратурнага
клуба «Ізяслаўцы» пры ДУА «Заслаўская гімназія»

МІНСК
ВЫДАВЕЦТВА «ЧАТЫРЫ ЧВЭРЦІ»
2017

УДК [821.161.3+821.161.1(476)]-822
ББК 84(4Беи)
Н37

Укладальнік
С. А. Быкава

Укладальнік выказвае шчыруую ўдзячнасць
дырэктару ІП «Косвік» **Яноўскаму Уладзіміру Сяргеевічу**
і дырэктару ТАА «Владпродимпорт»
Брэмшмідту Уладзіміру Гар'евічу
за фінансавую падтрымку ў выданні кнігі,
а таксама настаўніцы беларускай мовы і літаратуры
ДУА «Заслаўская сярэдняя школа №1»
Сінькевіч Марыне Міхайлаўне
за дапамогу ў зборы матэрыялаў

Н37 **Нашчадкі Рагнеды** : творы вучняў навучальных устаноў горада Заслаўя і ўдзельнікаў дзіцячага літаратурнага клуба «Ізяслаўцы» пры ДУА «Заслаўская гімназія» / Укл. С. А. Быкава. – Мінск : Чатыры чвэрці, 2017. – 144 с. : іл.
ISBN 978-985-581-086-6.

«Нашчадкі Рагнеды» – другі калектыўны зборнік літаратурнай творчасці і выяўленчага мастацтва юных жыхароў горада Заслаўя. Першы – пад назвай «Струмені заслаўскай крынічкі» – выйшаў у 2016 годзе.

У дадзены зборнік увайшлі вершы, казкі, эсэ, замалёўкі і іншыя літаратурныя творы вучняў трох сярэдніх навучальных устаноў горада і ўдзельнікаў дзіцячага літаратурнага клуба «Ізяслаўцы», які працуе пры ДУА «Заслаўская гімназія». А выхаванцы мастацкага аддзялення Заслаўскай дзіцячай школы мастацтваў упрыгожылі гэтыя творы цудоўнымі малюнкамі.

УДК [821.161.3+821.161.1(476)]-822
ББК 84(4Беи)

ISBN 978-985-581-086-6

© Быкава С. А., укладанне, прадмова, 2017
© Афармленне. ТДА «Выдавецтва “Чатыры чвэрці”», 2017

Непарыўная сувязь гісторыі і сучаснасці

Глыбокая, сівая даўніна нашай беларускай зямлі... Таленавітыя і мужныя духам людзі заўсёды нараджаліся на ёй, каб дапамагчы людзям светлай Белай Русі зрабіць новы значны крок па дарозе гісторыі, даць новы імпульс ці кірунак развіццю жыцця ў розных яго сферах.

Адной з такіх адметных асоб у гісторыі нашай краіны з'яўляецца наш сусветна вядомы зямляк, першадрукар і асветнік Францыск Скарына. Кнігі Францыска Скарыны заклалі грунт для ўнармавання беларускай літаратурнай мовы, ён абараняў родную культуру ад замежных уплываў, ствараў умовы для культурнага аб'яднання ўсходніх і заходніх славян. У жніўні 1517 года ў Празе беларускі першадрукар выдаў «Псалтыръ» – першую друкаваную кнігу.

Наша беларуская Маці-зямля пладавітая на таленавітых сыноў і дачок. Сёння Беларусь жыве дзякуючы працавітасці, руплівасці, творчаму і духоўнаму патэнцыялу беларускага народа.

Горад Заслаўе – старажытны, легендарны куток нашай Бацькаўшчыны. Тут некалі жылі знакамітыя княгіня Рагнеда і яе сын Ізяслаў, у гонар якога і быў названы горад.

Напэўна, моцны дух і мужнасць гэтых дзвюх вядомых гістарычных асоб зрабілі вялікі ўплыў на развіццё Заслаўя, на духоўнае ўзбагачэнне яго жыхароў і ўсіх, хто дакранаецца сэрцам да яго легендарнага мінулага.

Менавіта таму сёння на Заслаўскай зямлі нараджаецца шмат таленавітых, творчых дзяцей. Яны малююць, спяваюць, танцуюць, пішуць вершы, песні і казкі, займаюцца разнастайнымі творчымі справамі.

Пацвярджэнне гэтаму – зборнік «Нашчадкі Рагнеды». Гэта ўжо другое па ліку агульнагарадское выданне дзіцячай літаратурнай творчасці. Першы зборнік пад назвай «Струмені заслаўскай крынічкі» выйшаў у жніўні 2016 года.

Зборнік «Нашчадкі Рагнеды» аб'яднаў у сабе літаратурныя творы 57 вучняў усіх навучальных устаноў горада Заслаўя і ўдзельнікаў

літаратурнага клуба «Ізяслаўцы», які працуе пры ДУА «Заслаўская гімназія». Акрамя таго, у зборнік увайшлі вершы настаўнікаў, якія сябруюць з паэтычным словам. Творчасць юных таленавітых мастакоў нашага роднага горада прадстаўлена малюнкамі навучэнцаў Заслаўскай дзіцячай школы мастацтваў. Каля 30 вучняў гэтай установы намалявалі ілюстрацыі да вершаў і казак маленькіх аўтараў. Юная мастачка ***Крэмарэнка Ірына*** ўжо ў трэці раз прымае ўдзел у мастацкім афармленні літаратурных выданняў. Цудоўныя малюнкі належаць пэндзлям ***Драчан Аляксандры, Пілінёнак Ксеніі, Рэвяка Аляксандры, Кралько Міхаіла, Насевіч Веранікі*** і інш.

Трэба адзначыць, што нарадзіцца на свет новаму зборніку дапамаглі супрацоўнікі дзяржаўных і камерцыйных прадпрыемстваў горада Заслаўя.

Вельмі прыемна, што другі год запар ідэя выдання агульнагарадскога дзіцячага літаратурнага зборніка знаходзіць падтрымку ў Заслаўскім гарвыканкаме – у асобе яго старшыні ***Карташовай Святланы Пятроўны***.

Карыстаючыся магчымасцю, хачу выказаць шчырую ўдзячнасць за дапамогу ў падрыхтоўцы матэрыялаў зборніка да выдання і за садзеянне ў стварэнні дзіцячага літаратурнага клуба ***«Ізяслаўцы»*** дырэктару ДУА «Заслаўская гімназія» ***Даманаву Аляксандру Аляксандравічу*** і настаўніцы беларускай мовы і літаратуры ***Даманавай Валянціне Аляксандраўне***.

Хачу дадаць, што ўдзельнікі клуба «Ізяслаўцы» разам з таленавітымі вучнямі дзвюх другіх навучальных устаноў горада з'яўляюцца навучэнцамі вочна-завочнай школы юных літаратараў ***«СаТворчасць»***, якая працуе пры Мінскім абласным аддзяленні Саюза пісьменнікаў Беларусі. За 2016 и пачатак 2017 года адбылося больш за 50 публікацый вершаў і іншых літаратурных твораў юных заслаўскіх літаратараў на старонках беларускіх рэспубліканскіх выданняў (часопісах «Бярозка», «Качели», «Родная прырода»).

У ДУА «Заслаўская сярэдняя школа №1» вершы і казкі вучняў для зборніка дапамаглі сабраць дырэктар школы ***Баблеўская Святлана Аляксандраўна*** і настаўніца беларускай мовы і літаратуры ***Сіңькевіч Марына Міхайлаўна***. Карэктуру зборніка зрабілі

настаўнікі школы ***Матрунчык Людміла Сямёнаўна, Сінькевіч Марына Міхайлаўна і Тарасевіч Вячаслаў Леанідавіч***.

Актыўны ўдзел у зборы літаратурных твораў вучняў ДУА «Сярэдняя школа №2 імя М. К. Пуцейкі» прынялі яе дырэктар ***Адамовіч Сяргей Уладзіміравіч,*** намеснік дырэктара ***Станкоўская Ларыса Чаславаўна***, настаўніца беларускай мовы і літаратуры ***Казлоўская Ганна Станіславаўна*** і настаўніца рускай мовы і літаратуры ***Ліопа Наталля Уладзіміраўна***.

Навучэнцамі Заслаўскай дзіцячай школы мастацтваў, якія працавалі над ілюстраваннем кнігі, кіравалі яе дырэктар ***Шкурскі Валерый Пятровіч***, загадчык мастацкага аддзялення ***Сакалова Ларыса Уладзіміраўна*** і мастакі-выкладчыкі ***Тукач Алена Анатольеўна, Мядзведзь Таццяна Мікалаеўна і Гудава Лілiяна Іванаўна***.

Ад сябе і ад усіх жыхароў горада Заслаўя выказваю шчырую ўдзячнасць кіраўніцтву ***ІП «Косвік»***, асабіста яго дырэктару ***Яноўскаму Уладзіміру Сяргеевічу***, а таксама галоўнаму бухгалтару ***Паліэктавай Таццяне Уладзіміраўне*** і кіраўніцтву ТАА «Владпродимпорт» у асобе яго дырэктара ***Брэмшмідта Уладзіміра Гар'евіча***. Як і ў мінулым годзе, так і сёлета яны вынайшлі магчымасць прафінансаваць выданне кнігі.

Нізкі ўсім паклон і ўдзячнасць за працу!

Святлана БЫКАВА,
паэтка, старшыня
Мінскага абласнога аддзялення
Саюза пісьменнікаў Беларусі,
кіраўнік дзіцячага літаратурнага
клуба «Ізяслаўцы»
пры ДУА «Заслаўская гімназія»

Творы
вучняў ДУА «Заслаўская гімназія»
і ўдзельнікаў дзіцячага літаратурнага клуба
«Ізяслаўцы»

Сцяпанава Дзіяна, 11 год

Бандэка Карына

4 клас[1] ДУА «Заслаўская гімназія»

Октябрята

Октябрята, октябрята,
Очень добрые ребята.
Ходят в школу, много знают,
Старым людям помогают,
Бедным вещи раздают,
Помогают там и тут.

Сделать дел побольше славных –
Их девиз известный, главный.

Валовіч Кацярына

7 клас ДУА «Заслаўская гімназія»

* * *

Это правило простое,
Твоего здоровья стоит:
Не ходи зимой на лёд –
Там опасный гололёд.
Поскользнёшься – упадёшь,
Руку, ногу ушибёшь.

[1] Класы навучання пазначаны паводле спісаў навучальных устаноў горада Заслаўя на 2016–2017 навучальны год.

Асташонак Яна, 15 год

* * *

Коль волна на море – ясно:
Плавать там небезопасно.
Коль холодная вода –
Тоже может быть беда.
Проведёшь в воде минуту –
Пробежит по телу дрожь.
Не рискуй, коль ты не морж,
Схватишь кашель и простуду.
Одевайся и скорей
Чай горячий с мёдом пей!

Усталость

Дышу ещё... и воздух
Вдыхаю в свою грудь...
Но как же я устала!..
Хочу я отдохнуть!

Занятия, «домашка»
Покоя не дают.
Друзья, брат-первоклашка
Гулять меня зовут.

Так хочется свободы
От бесконечных дел,
А не стоять, волнуясь,
В руке сжимая мел...

Багдашкіна Амелія, 7 год

Валяватая Вікторыя

8 клас ДУА «Заслаўская гімназія»

Орёл

Поднялся орёл и парит в небесах.
Он гордая, вольная птица.
Под ним – море, горы, поля и леса,
Он к солнцу подняться стремится.
Орёл наблюдает земли чудеса,
Что могут во сне лишь присниться,
И манит его поднебесья краса –
Он хочет с ней соединиться.
Орёл – это смелая, гордая птица,
Высок её вольный полёт,
Желает всегда в небо чистое взвиться,
В неволе же – просто умрёт.

Будьте бдительны!

Будьте бдительны всегда!
Не придет тогда беда.
Гляньте пристально вокруг:
Выключен ли газ, утюг?
Чтоб пожара миновать,
Без присмотра оставлять
Их включёнными нельзя.
Будьте бдительны, друзья!

Беларусі
(трыялет)

Радзіма мая, Беларусь!
Любіць цябе шчыра клянуся!
Не здраджу я, не адвярнуся,
Радзіма мая, Беларусь!
Тваёй прыгажосцю дзіўлюся,
Чароўная Белая Русь!
Радзіма мая, Беларусь...
Любіць цябе шчыра клянуся!

(верш друкаваўся
ў часопісе «Бярозка» №5, 2017)

Закон прыроды
(трыялет)

Жвавая, бруістая вада
З сакавіцкім сонейкам у згодзе.
Веснавой парой заўсёды ў модзе
Жвавая, бруістая вада.
Колькі часу не міне, не пройдзе,
Будзе працаваць закон ў прыродзе:
Жвавая, бруістая вада
З сакавіцкім сонейкам у згодзе.

(верш друкаваўся
ў часопісе «Бярозка» №3, 2017)

Змест

Непарыўная сувязь гісторыі і сучаснасці. *С. А. Быкава* . . . 3

АЎТАРЫ

Творы вучняў ДУА «Заслаўская гімназія» і ўдзельнікаў дзіцячага літаратурнага клуба «Ізяслаўцы»

Бандэка Карына . . . 9
Валовіч Кацярына . . . 9
Валяватая Вікторыя . . . 13
Галалоб Вадзім . . . 15
Гапуціна Дар'я . . . 19
Гапуціна Яна . . . 21
Гурэвіч Лізавета . . . 28
Елісеенка Яна . . . 29
Здор Варвара . . . 29
Курныш Вікторыя . . . 35
Ламінская Паліна . . . 37
Лукомскі Іван . . . 38
Макей Вольга . . . 39
Мележ Ілья . . . 40
Пасмурцаў Васіль . . . 40
Піліпёнак Ксенія . . . 41
Пшыдатак Савелій . . . 43
Руткевіч Ілья . . . 43
Скальская Ангеліна . . . 46

Скальская Лізавета 46
Трыч Аляксей 59
Цітоў Цімур 59
Якімовіч Іван 63

Творы вучняў ДУА «Заслаўская сярэдняя школа №1»

Тарасевіч Вячаслаў Леанідавіч 66
Абейдат Сумайя Хані 67
Бубенька Аліна 69
Голубева Таццяна 71
Дэ Сільва Джэссіка Кармэн 74
Дзянскевіч Ксенія 75
Жыляніна Любоў 75
Захаранка Лізавета 79
Красоўскі Канстанцін 81
Купцоў Давід 83
Мігачова Дар'я 85
Рабцава Кацярына 87
Раманоўская Анастасія 89
Садкоўская Валерыя 92
Салавей Юлія 92
Саўрыцкая Сафія 95
Сізенка Яўгенія 97
Сінькевіч Ганна 98
Сцяпанава Дзіяна 99
Трубач Міраслава 101
Храмцоў Уладзіслаў 104

Творы вучняў ДУА «Сярэдняя школа №2 імя М. К. Пуцейкі»

Казлоўская Ганна Станіславаўна 108
Адамовіч Матвей 115
Жыдовіч Яўгенія 115
Захаранка Кацярына 117
Казленя Сяргей 119
Казлоўская Галіна 120
Казлоўскі Павел 121
Лях Кацярына 123
Масюк Яўген 125
Мудрагелава Юлія 127
Навіцкая Валянцiна 129
Пабягайла Маргарыта 135
Трач Андрэй 136
Цюменеў Аляксандр 137
Шэрстабітава Аліна 139

МАСТАКІ

Навучэнцы ДУА «Заслаўская дзіцячая школа мастацтваў»

Алексіевіч Ганна 102
Асташонак Яна 10
Багдановіч Надзея 48
Багдашкіна Амелія 12
Бугакава Эвеліна 88
Гапуціна Дар’я 18, 84

Герасямёнак Марыя 54
Драчан Аляксандра 20, 24
Дэ Сільва Джэссіка Кармэн 32
Жыляніна Любоў 76
Казлоўская Ева 68
Казлоўскі Савелій 60
Кралько Міхаіл 36, 90, 114
Крэмарэнка Георгій 86
Крэмарэнка Ірына 50, 52, 110
Кузьмянок Паліна 122
Мядзведзь Яніна 42
Насевіч Вераніка 96, 124
Пажыткова Анастасія 134
Піліпёнак Ксенія 80
Раманоўская Анастасія 34
Рэвяка Аляксандра 116, 118
Савачкіна Дар’я 72
Сакалова Варвара 138
Старавойтава Анастасія 128
Сцяпанава Дзіяна 8
Фядотаў Мікалай 78
Чужова Крысціна 94